

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2012 második negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2012. augusztus

MAGYAR NEMZETI BANK

A 2012 második negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2012. augusztus

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2012 második negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

(2012. augusztus)

Az elemzést készítette: Dancsik Bálint, Fábián Gergely

(Pénzügyi stabilitás)

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: dr. Simon András

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

ISSN 2060-9604 (on-line)

A hitelezési felmérés segít feltárni, hogy meghatározó hazai bankok hogyan látják, értékelik a piaci folyamatokat, illetve hogyan alakítják stratégiájukat és azon belül hitelezési politikájukat. Az egyedi válaszok piaci részesedéssel súlyozott aggregálásával a piaci változások irányára, trendjeire lehet következtetni. Jelen elemzés minden esetben a banki vezetők válaszait ismerteti, azonban szükség esetén háttér információkat is közlünk, hogy a felhasználók könnyebben átláthassák a folyamatokat. A mostani kérdőívet a hitelezési vezetők 2012. július 1. és 18. között töltötték ki.

A felmérés eredményeit a kapott válaszok alapján szöveges elemzésben, illetve a válaszokat bemutató grafikonok segítségével ismertetjük. Az egyes részpiacokra vonatkozó ábrákat az 1. számú melléklet tartalmazza. A 2. számú melléklet módszertani összefoglalót ad a felmérésről, a piaci részesedési adatok a 3. számú mellékletben találhatóak, végül a kérdésekre adott válaszok részletesen a 4., 5. és a 6. számú mellékletekben olvashatók (a 3., 4., 5. és 6. mellékleteket külön Excel-alapú fájl mellékletben publikáljuk). A visszatekintő kérdések 2012 második negyedévére, az előretekintő kérdések a következő féléves időszakra, azaz 2012 második félévét lefedő időszakra vonatkoznak. A kérdések a negyedévvél korábbi állapothoz képest tapasztalt változásokra koncentrálnak: a visszatekintő kérdések esetében 2012 első, az előretekintő kérdések esetében pedig 2012 második negyedéve a viszonyítási alap.

A háztartási hitelekre vonatkozó felmérésben összesen 14 bank vett részt. A lakáshitelekkel kapcsolatos kérdésekre 10, a fogyasztási hitelezéssel összefüggően 14 bank és emellett 6 pénzügyi vállalkozás adott választ. A lakáscélú hitelállományra vonatkozóan a felmért intézmények a 2012. második negyedév végi adatok alapján a bankszektor 91 százalékát fedik le, míg a fogyasztási hitelek piacán 93 százalékát. A vállalati kérdőívet összesen 7 bank töltötte ki, ezek a vállalati hitelpiac 80 százalékát, az üzleti ingatlanhitelek piacának 96 százalékát képviselik. Az önkormányzati hitel szegmensben összesen 7 banktól kértünk választ. A felmért intézmények a 2012. második negyedév végi adatok alapján a bankszektor önkormányzati kitétségeinek 97 százalékát fedik le.

Tartalom

Korrekción a háztartási hitelezési feltételekben	6
További szigorítás a vállalati hitelek feltételeiben	7
Folytatódó szigorítások az önkormányzati szegmensben	7
1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák	9
Háztartási szegmens	9
Vállalati szegmens	17
Önkormányzati szegmens	29
2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló	31

A 2012 júliusában végzett hitelezési felmérés alapján 2012 második negyedévében a háztartási hitelek feltételei enyhültek mind a lakás-, mind a fogyasztási hitelek esetében, így némi korrekció történt a 2011 végi széles körű szigorításokban. Ugyanakkor a bankok várakozásai alapján 2012 második felében csak a fogyasztási hiteleknél várható további korrekció.

A bankok észlelése alapján a háztartási hitelek iránti kereslet csökkent az első negyedévhez képest, azonban fordulatra számítanak a következő félév során. Ezt az elmozdulást a lakáshitelek esetében az állami kamattámogatás beindulása hozhatja el, aminek következtében a maximális 13 százalékos teljes kamatteher helyett 9 százalék körül alakul a teljes hitelköltség a kamattámogatás elején.

A vállalati szegmensben – a háztartási hitelekkel ellentétben – nem számoltak be korrekcióról, a korábbi negyedévekhez hasonlóan további szigorítások figyelhetők meg a hitelezési feltételekben. Mindeközben 2012 első negyedéve óta egyre kisebb a hitelezési képesség szerepe a szigorodó feltételek magyarázatában, miközben újra erősebben hat az alacsony hitelezési hajlandóság. Az előző negyedévhez képest a rövid lejáratú hitelek iránt tovább nőtt, míg a hosszú távú hitelek iránt tovább csökkent a kereslet, hasonlóan a korábbi időszakokban megfigyelt tendenciához.

Az eurozónában a második negyedév során tovább szigorodtak a hitelezési feltételek a háztartási és a vállalati szegmensben egyaránt. Eközben a régióban vegyes kép rajzolódik ki: a lengyel bankok enyhítettek a vállalati hitelfeltételeken, míg a cseh felmérés a feltételek szigorodásáról számolt be, a háztartási hitelek esetében pedig pont ellenkezőleg, cseh enyhítést és lengyel szigorítást láthattunk.

Az önkormányzati ágazatban szintén szigorodtak a hitelezési feltételek az előző negyedévben, amit a bankok által észlelt növekvő kockázatok indokolnak a szegmensben.

1. táblázat
Összefoglaló táblázat a kínálat és a bankok által észlelt kereslet alakulásáról

Szegmensek		Kínálat		Kereslet	
		2012. II. n.év	2012. II. félév (várt)	2012. II. n.év	2012. II. félév (várt)
Háztartási	Lakáscélú	↑	→	↓	↑
	Fogyasztási hitel	↑	↑	↓	↑
Vállalati		↓	↓	→	↑

Megjegyzés: A kínálatnál/keresletnél a felfelé mutató nyíl növekedésre (hitelkondíciók enyhülnek), míg a lefelé mutató nyíl csökkenésre utal (a hitelkondíciók szigorodnak).

KORREKCIÓ A HÁZTARTÁSI HITELEZÉSI FELTÉTELEKBE

Az előző felmérésben jelentett várakozásoknak megfelelően a lakáshitelek esetében a bankok nettó értelemben vett 25 százaléka enyhített a hitelezési feltételeken (4. ábra), ami elsősorban a magasabb megengedett jövedelemarányos törlesztőrészletben és hitelfedezeti mutatóban (LTV), illetve az alacsonyabb kamatfelárban jelentkezett (5–6. ábra). Ezzel némi korrekció történt a 2011 végén tapasztalt széles körű szigorításokban. A következő félévre adott várakozásokban kettős kép figyelhető meg: egyrészt a bankok nettó értelemben vett 44 százaléka tervez szigorítani a kockázatosabb hitelek prémiumában, másrészt további enyhítés várható egyéb ár- és nem árjellegű hitelezési feltételekben, elsősorban a hitelkamat és forrásköltség közötti szpred, illetve a hitelfolyósításért felszámolt díjak összegében. Mindezek eredőjeként a bankok nettó értelemben vett 4 százaléka szigorítani tervez a 2012 második felét lefedő időszakban.

A fogyasztási hitelek feltételeit a bankok nettó értelemben vett 7,5 százaléka enyhítette, miközben 2012 második felében 22 százaléka további enyhítést tervez (4. ábra). Az enyhítés elsősorban az árjellegű feltételeket érintette, de a szabad felhasználású jelzáloghiteleknél a jövedelemarányos törlesztőrészletet és a hitelfedezeti mutatót (LTV) is. A fogyasztási hiteleken belül egyetlen kivétel a gépjármű-finanszírozás, ahol további szigorítás volt (13. ábra), ugyanakkor a következő félévben a válaszadó bankok és lízingcégek nem terveznek tovább szigorítani.

A hitelezési felmérés alapján a fogyasztási hiteleknél az előző felméréshez hasonlóan a bankok nettó értelemben vett 20 százaléka észlelte a kereslet csökkenését, míg a lakáscélú hiteleknél a bankok nettó értelemben vett 5 százaléka számolt be a kereslet csökkenéséről, amely arány lényegesen kisebb, mint az előző felmérésbeli 50 százalék (8. ábra). A következő félév során azonban a bankok jelentős része – nettó értelemben vett 76 százaléka – számít élénkülő keresletre a háztartási szegmensben.

Ezen várakozásokat a lakáscélú hiteleknél változatlanul az állami kamattámogatási program beindulása mozgathatja, amely öt éven keresztül, évente fokozatosan csökkenő mértékben kamattámogatást biztosít az adós számára. A támogatás enyhít a jelenlegi magas, mintegy 12-13 százalékos teljes hitelköltségen, melynek hatása a mély ponton lévő új kihelyezésekben is tükröződik. A programot július közepén módosították, mégpedig a maximálisan felszámítható kamat mértékét emelték, vonzóvá téve így a konstrukciót az első félévben passzív bankok számára. Ennek következtében a maximális kamat 13 százalék lehet, amelyből az ügyfél a kamattámogatással csökkentett részt fizeti öt éven át, ez kezdetben (az első évben) 9 százalék körül, míg a kamattámogatás vége felé 10-10,5 százalék körül alakul.

A magyarországi folyamatoktól eltérően, az eurozónában tovább szigorodtak a hitelezési feltételek mind a lakáscélú, mind a fogyasztási hitelek esetén az EKB hitelezési felmérése¹ alapján. A régióban, a júliusban első alkalommal megjelent cseh hitelezési felmérés² a háztartási hiteleknél a hitelezési feltételek enyhítéséről, míg a lengyel³ szigorodásról számol be, elsősorban a lakáshitelek területén.

TOVÁBBI SZIGORÍTÁS A VÁLLALATI HITELEK FELTÉTELEIBEN

2012 második negyedéve során tovább szigorodtak a vállalati hitelfeltételek. A bankok nettó értelemben vett mintegy 30 százaléka jelzett szigorítást (19. ábra) a nagy- és közepes vállalatok, illetve a kis- és mikroállalatok esetében egyaránt, amely az előző negyedévi adatokhoz képest nagyobb arány. A szigorítások a minimálisan megkövetelt hitelképességi szintben, a magasabb kamatfelárban és kockázati prémiumban jelentkeztek, de történtek szigorítások a hitel és hitelkeret nyújtásáért felszámított díjakban és az adatszolgáltatási követelményekben is (20. ábra). A következő félévben a vállalati hitelfeltételek további szigorodása várható a bankok válaszai alapján. A válaszadók a hitelfeltételek szigorodását elsősorban a gazdasági kilátásokkal és iparág-specifikus problémákkal magyarázták. A gyengülő hitelezési képesség szerepe csökkent az előző negyedévhez képest, sőt a likviditási helyzet a bankok nettó értelemben vett 16 százalékánál a hitelezési feltételek enyhítésének irányába mutat (30. ábra).

A bankok által észlelt hitelkeresletet tekintve folytatódott a már több negyedév óta megfigyelhető tendencia: a rövid lejáratú hitelek iránti kereslet növekszik, míg a hosszú lejáratú termékek iránti kereslet csökken – a mostani felmérésben az előző negyedévhez képest a bankok nettó értelemben vett 30 százalékánál. Előre tekintve a bankok nettó értelemben vett 22 százaléka számít a rövid lejáratú hitelkereslet további növekedésére, míg a hosszú lejáratú hitelek terén a válaszadók nem számítanak változásra a következő félévben a második negyedévhez képest (32. ábra).

A vállalati szegmensben a magyarországi folyamatokhoz hasonlóan az eurozónában is tovább szigorodtak a hitelezési feltételek 2012 második negyedévében. Az előző felméréshez hasonlóan a hitelezési képességnek már marginális szerepe volt a további szigorításokban, azokhoz döntően a hajlandósági tényezők járultak hozzá. A régióban a vállalati hitelfeltételek esetében a háztartási szegmessel ellentétes folyamatok zajlottak, ugyanis Csehországban szigorodtak, míg Lengyelországban enyhültek a hitelezési feltételek. Csehországban a magyar vállalati hitelezéshez hasonlóan elsősorban a kedvezőtlen iparági, illetve általános gazdasági kilátások járultak hozzá a szigorításhoz, míg a lengyel bankok válaszai alapján elsősorban a javuló tőkehelyzetnek és a fokozódó versenynek volt tulajdonítható az enyhítés.

FOLYTATÓDÓ SZIGORÍTÁSOK AZ ÖNKORMÁNYZATI SZEGMENSZEN

Az önkormányzati szektor hitelezési feltételei tovább szigorodtak, a válaszadók nettó értelemben vett 36 százaléka jelezte a feltételek ilyen irányú változását (42. ábra), ami leginkább a minimálisan megkövetelt hitelképességi szint és az

¹ <http://www.ecb.int/stats/money/surveys/lend/html/index.en.html>

² http://www.cnb.cz/en/bank_lending_survey/index.html

³ <http://www.nbp.pl/homen.aspx?f=/en/systemfinansowy/kredytowy2012.html>

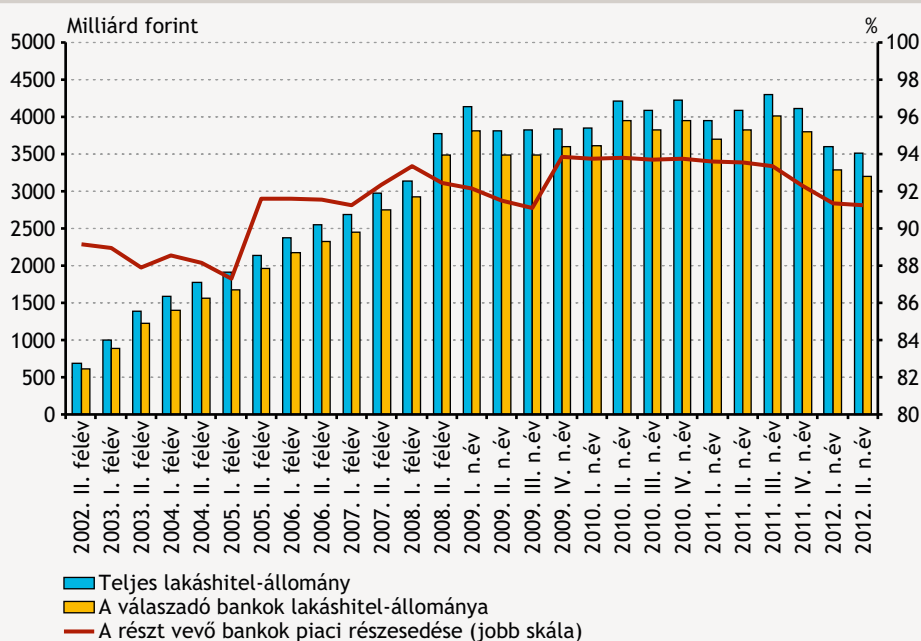
adatszolgáltatási követelmények szigorításában jelentkeznek. A szigorítás követi a korábbi negyedévek tendenciáját: a bankok 2007 második feléve óta minden negyedévben a szigorodásáról számoltak be. Az óvatosságot a válság kitörése óta folyamatosan növekvő hitelkockázatok indokolhatják (41. ábra). A kereslet a második negyedévben az előző negyedévhez hasonlóan csökkent, a bankok nettó értelemben vett 6 százaléka számolt be erről, míg a következő félévre vonatkozóan 24 százalékuk várja a kereslet növekedését.

1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák

HÁZTARTÁSI SZEGMENS

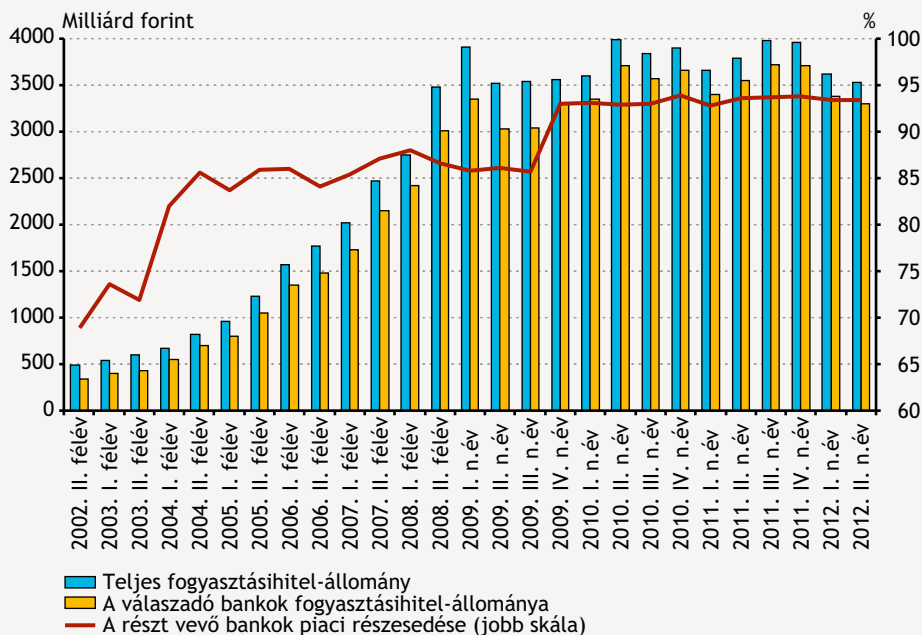
1. ábra

A lakáscélú hitelállomány és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma és köre (pl. fúzió hatására, új bank bevonásának hatására). 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák állományi adatait is.

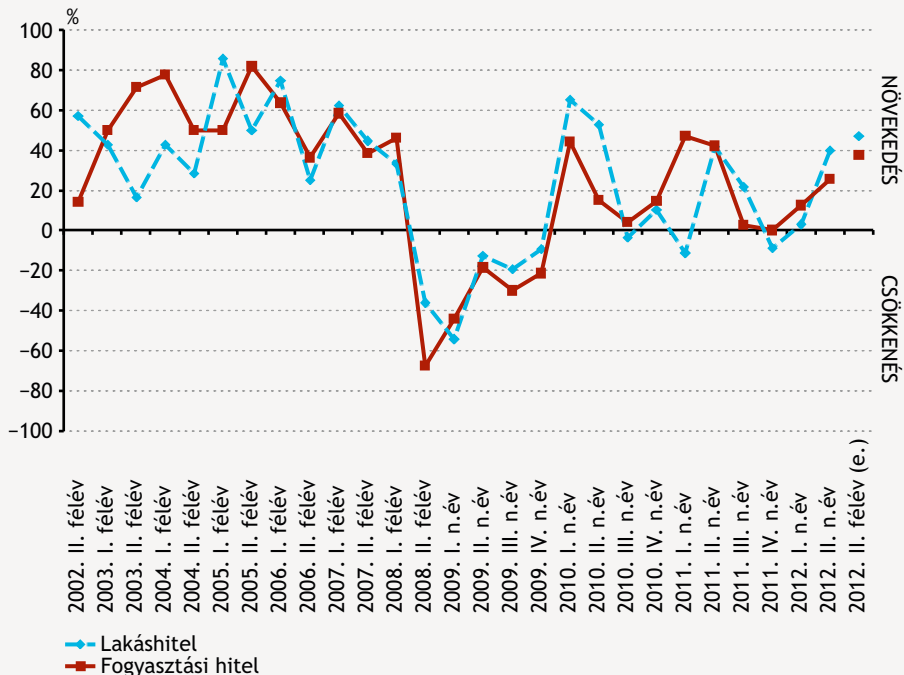
2. ábra
A fogyasztási hitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma. Az ábra csak a megkérdezett bankok piaci részarányát tartalmazza a banki portfólión belül, a pénzügyi vállalkozások részesedése nem jelenik meg. 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

3. ábra
Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a lakáshitelek és a fogyasztási hitelek piacán

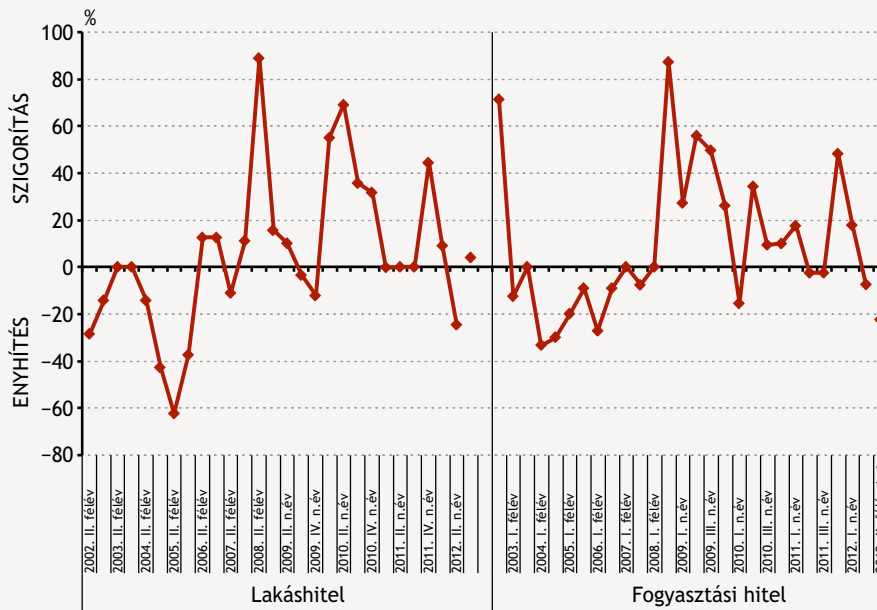
(erősebb és gyengébb hitellezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

4. ábra

Hitelezési feltételek a lakáscélú és a fogyasztási hitelek piacán

(a hitelezési feltételekben szigorítást és enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

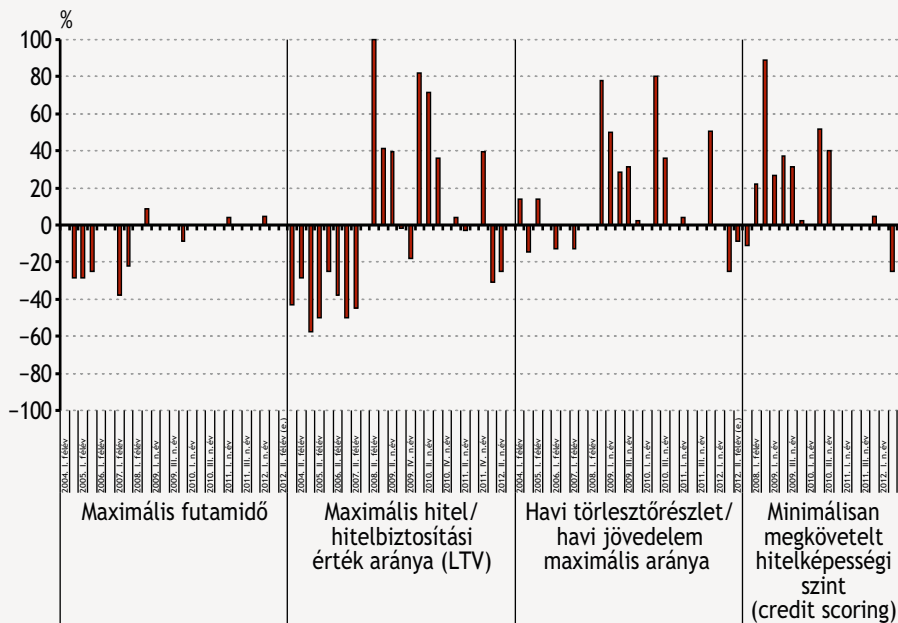

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

5. ábra

Hitelezési feltételekben belül a nem árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

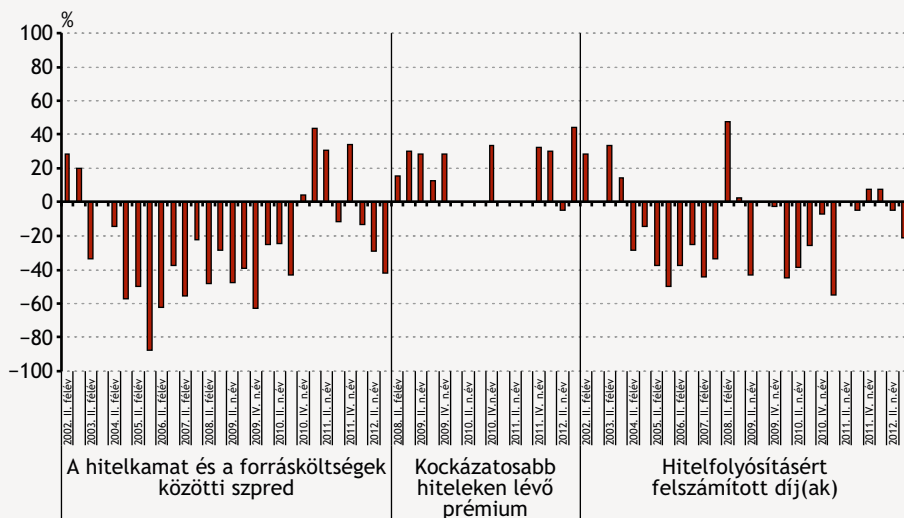

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

6. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

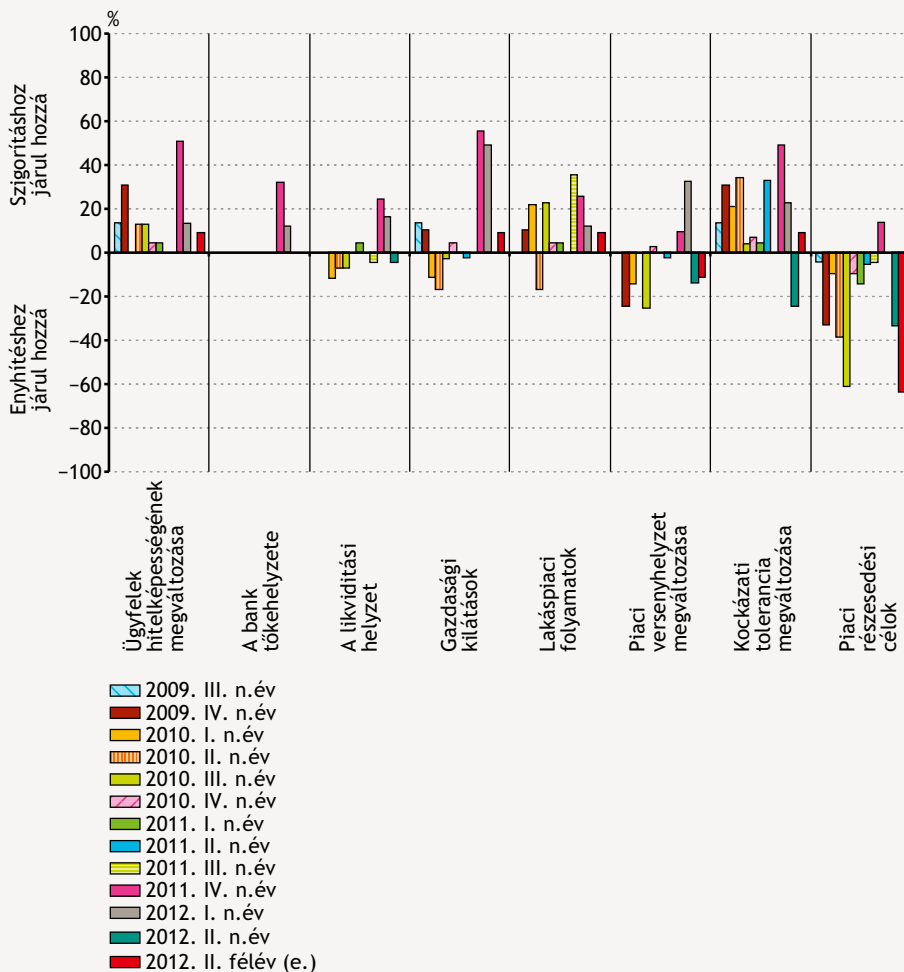

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

7. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a lakáscélú hitelek esetében

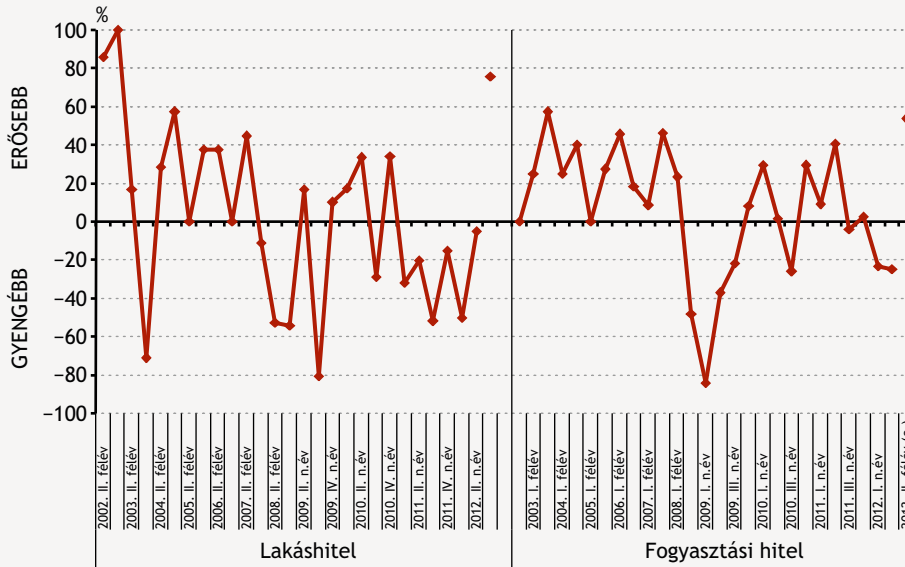
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

8. ábra

Hitelkereslet a háztartási hitelezési szegmensben

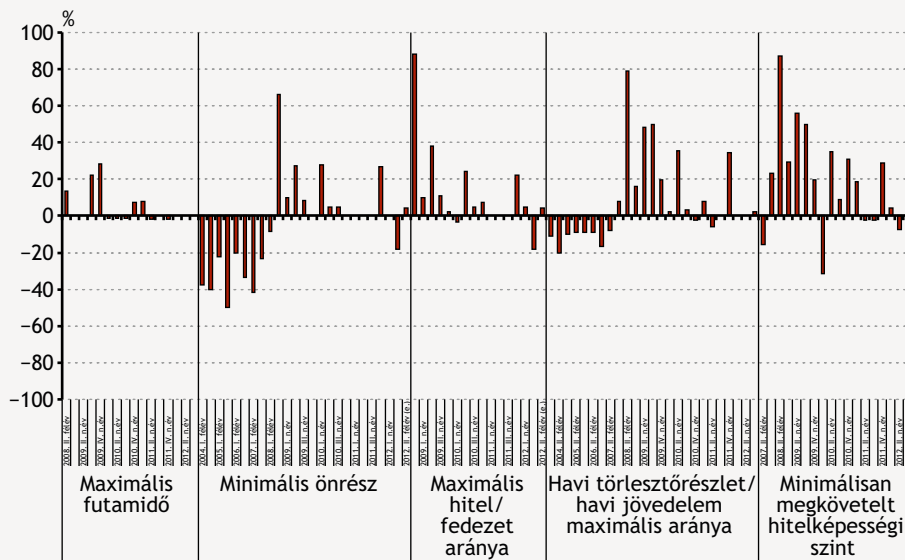
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

9. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

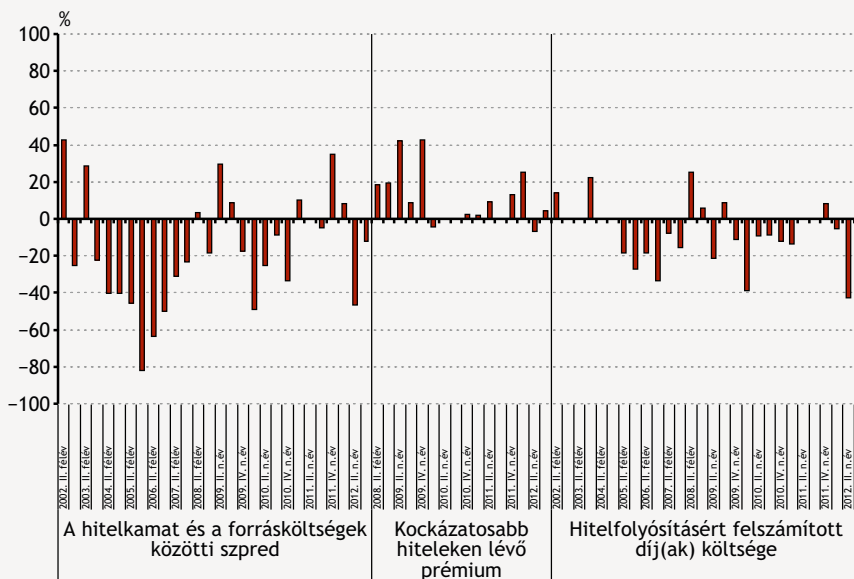

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

10. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

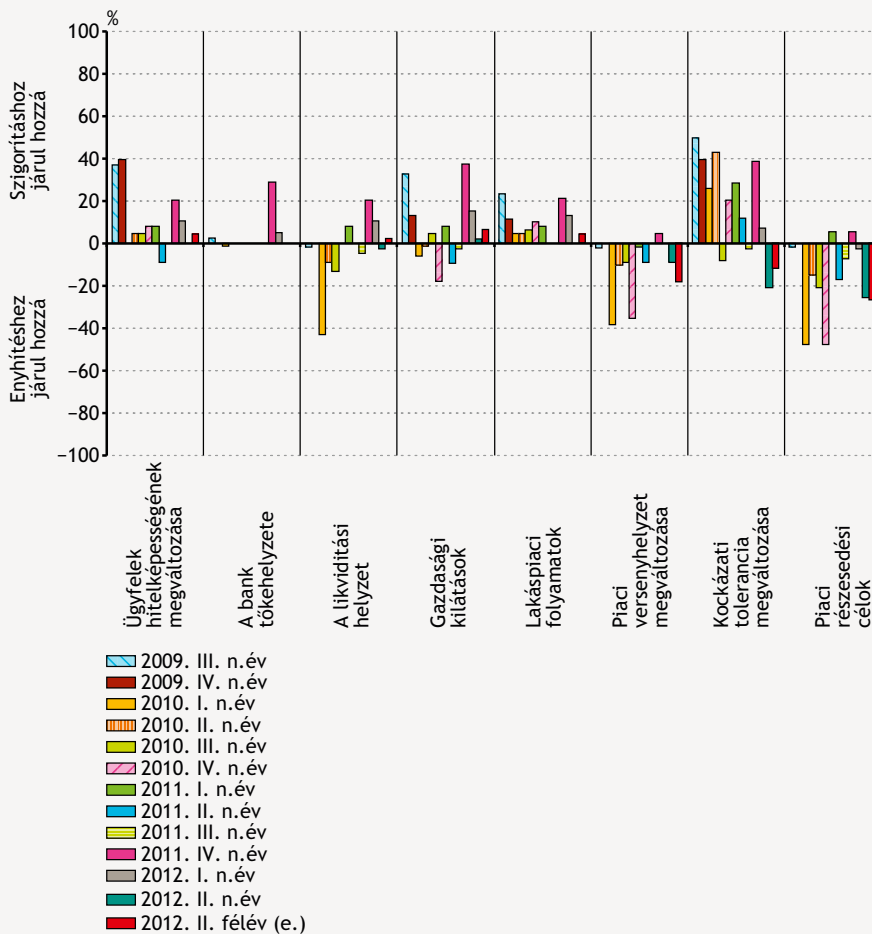

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

11. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a fogyasztási célú hitelek esetében

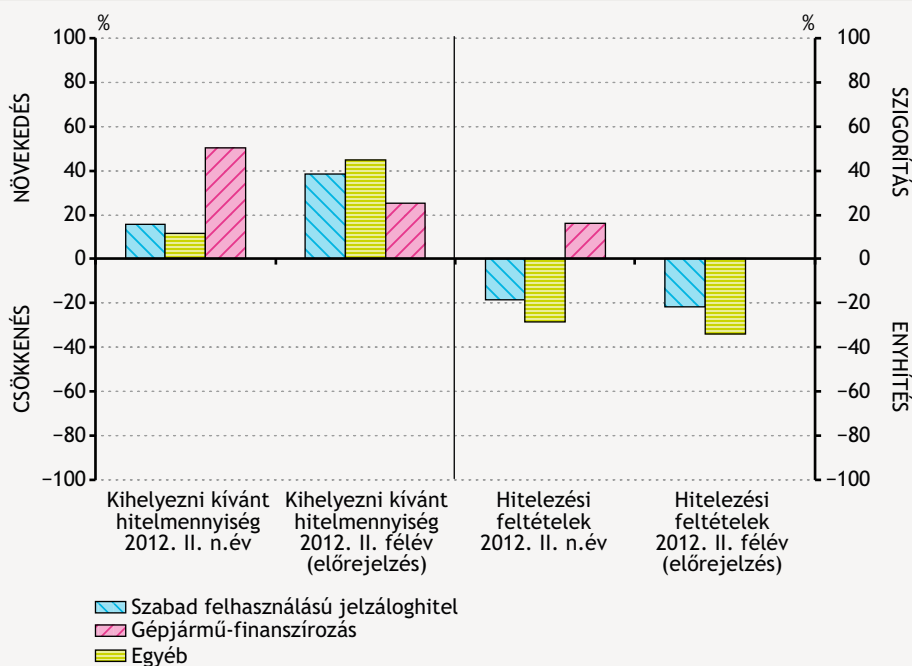
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

12. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség és a hitelképességi feltételek változása a különböző fogyasztási típusú hiteltermékeknel

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

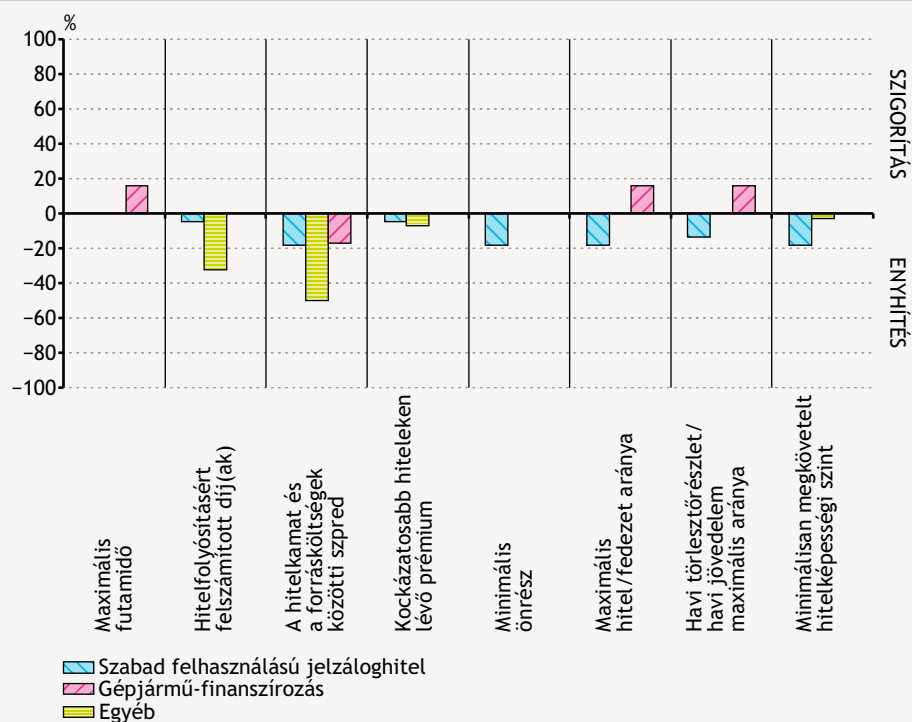

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

13. ábra

Hitelezési feltételek változása a különböző fogyasztási hitel-termékeknel 2012 második negyedévében

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

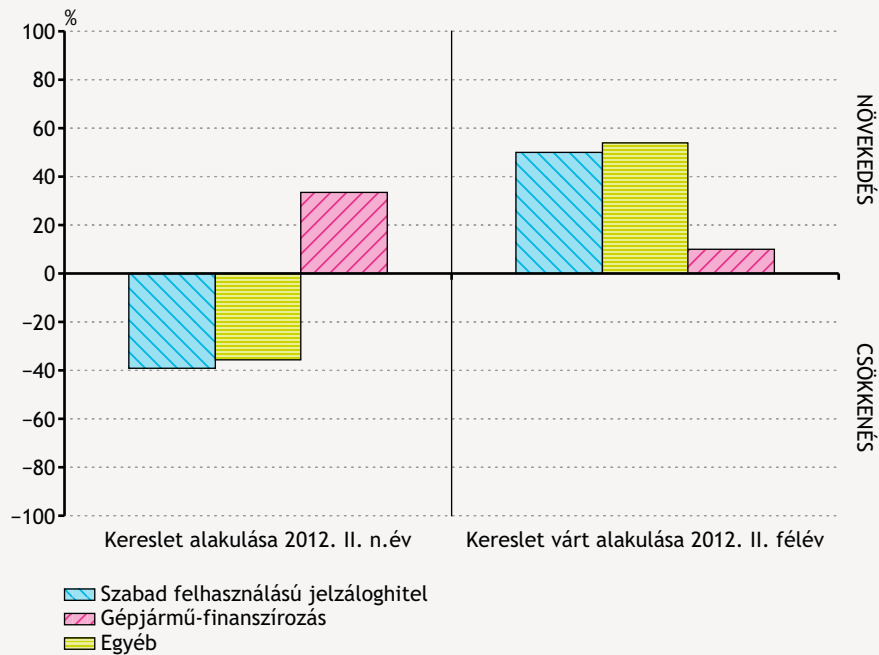

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

14. ábra

A hitelek iránti kereslet a különböző fogyasztási hitel-termékeknél

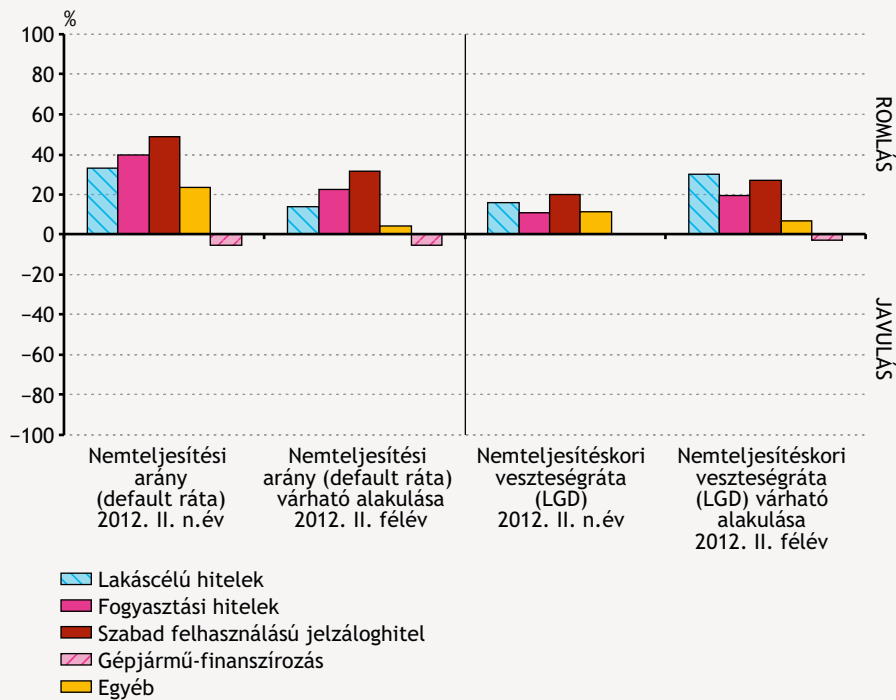
(a növekedést, illetve csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

15. ábra

A háztartási hitelek nemteljesítési aránya és a nemteljesítéskori veszteségrátája

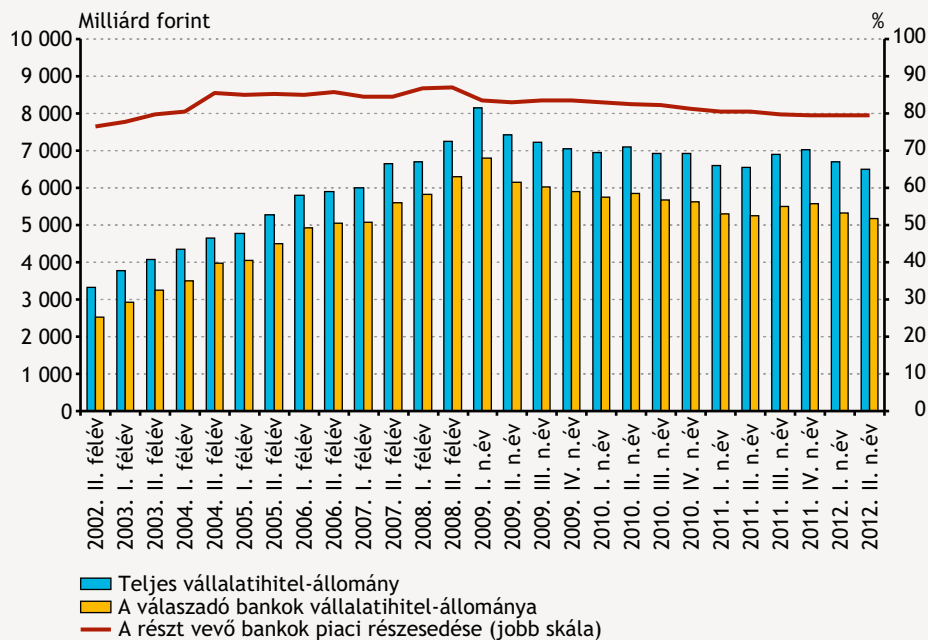
(a kockázattnövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

VÁLLALATI SZEGMENS

16. ábra

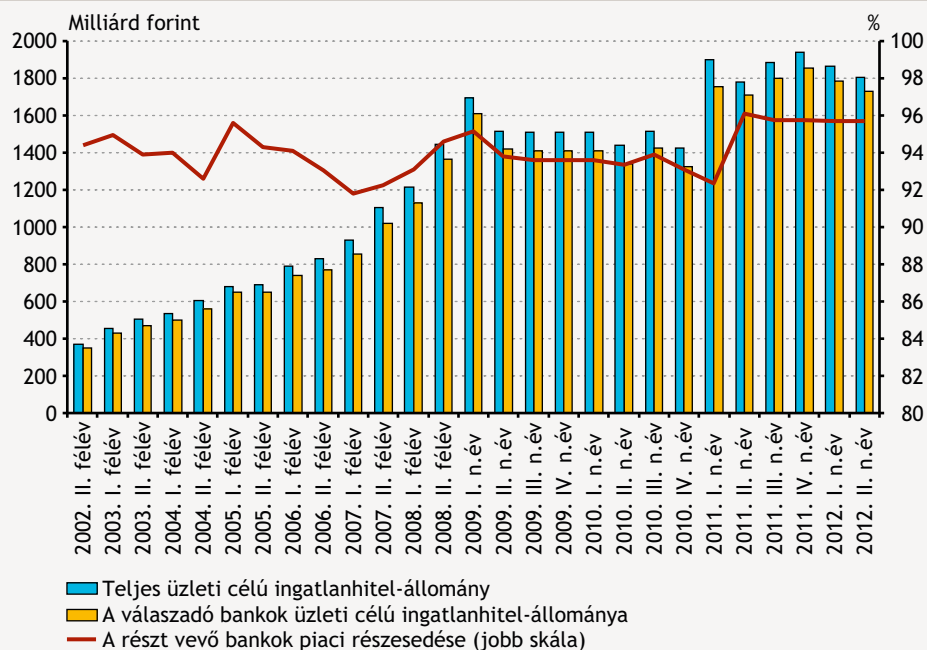
A teljes vállalatihitel-állomány és a vállalati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

17. ábra

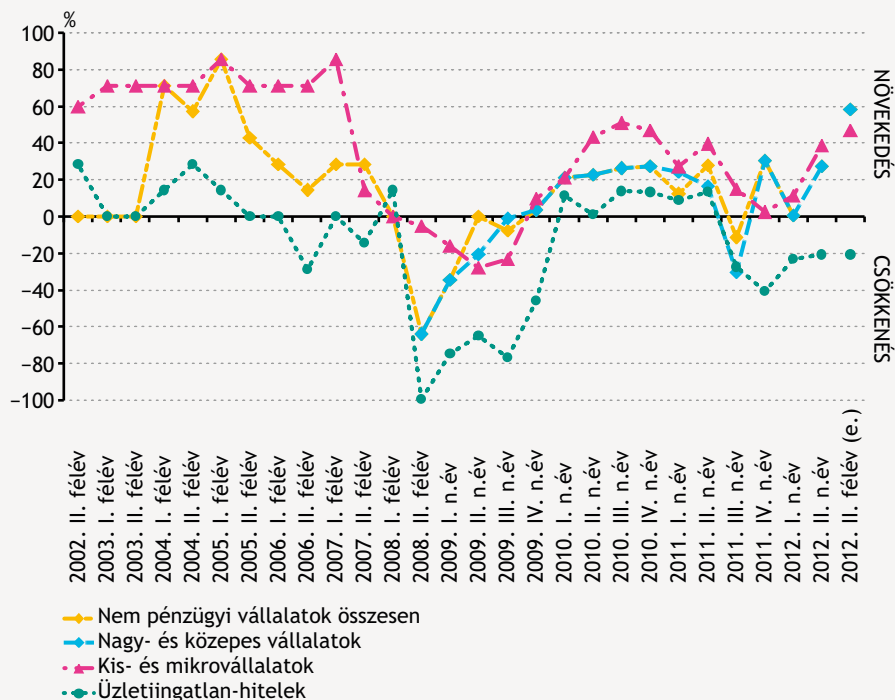
Az üzleti célú ingatlanhitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok részesedése a teljes projekthitel-állományból

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is. 2011 első negyedévéjétől kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok ingatlanvásárlási hitelállományát.

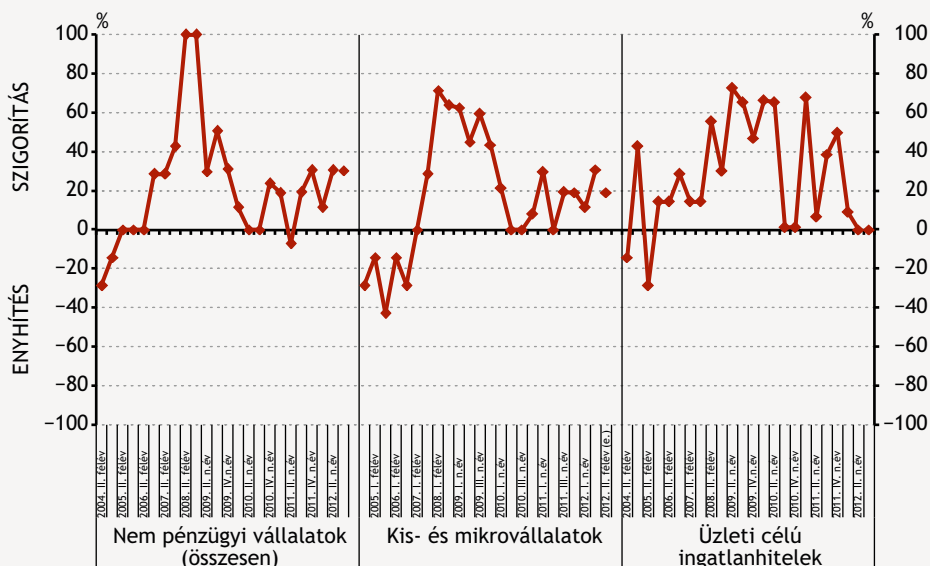
18. ábra
Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a vállalati hitelek piacán

(az erősebb és a gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

19. ábra
Hitelezési feltételek változása az egyes vállalati kategóriákban

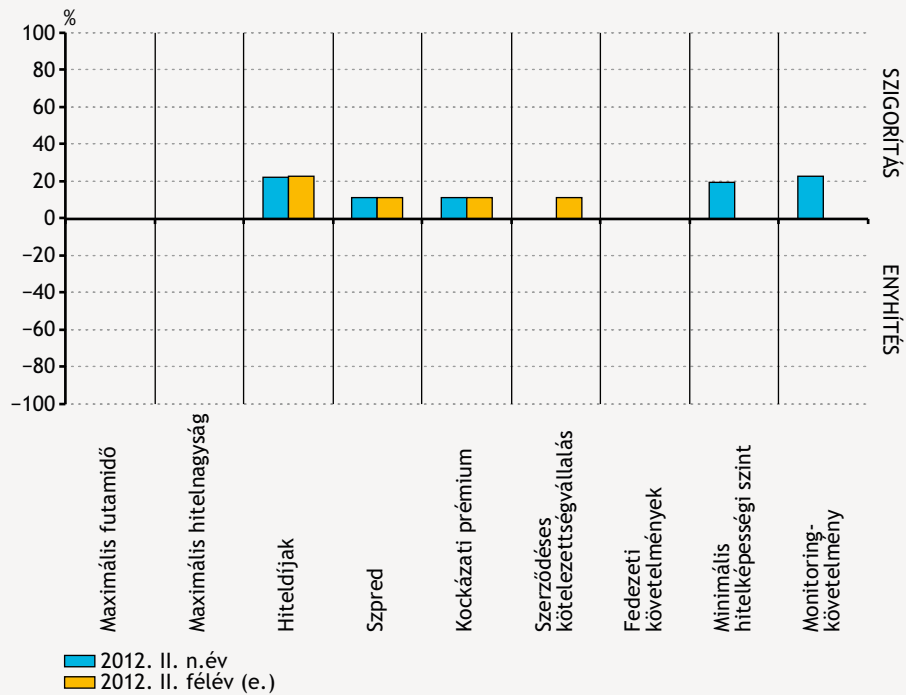
(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

20. ábra
Hitelezési feltételek változása a vállalati szegmensben

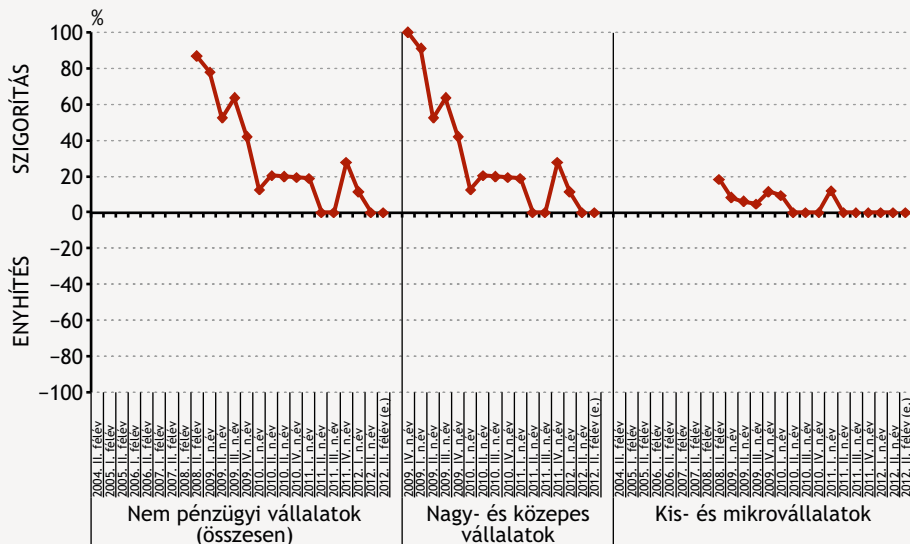
(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

21. ábra
Maximális futamidő az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

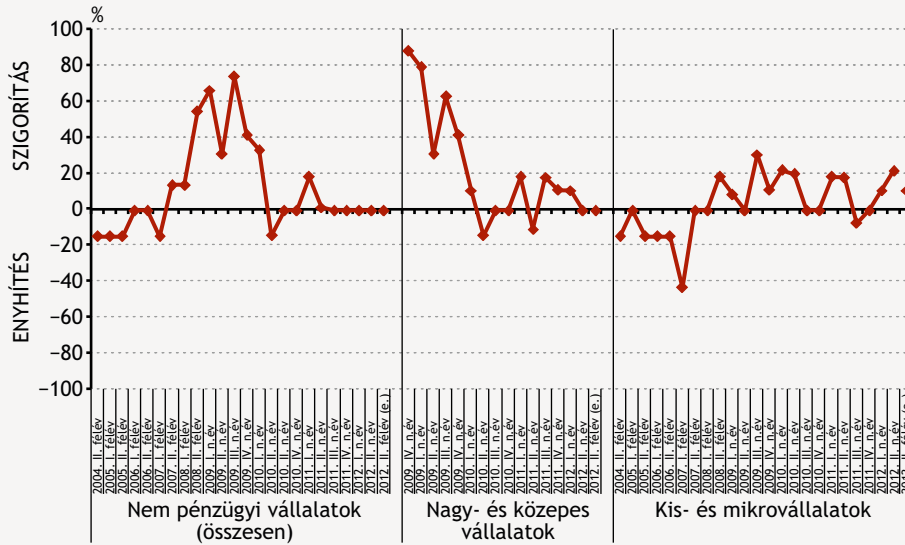

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

22. ábra

A hitel/hitelkeret maximális nagysága az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

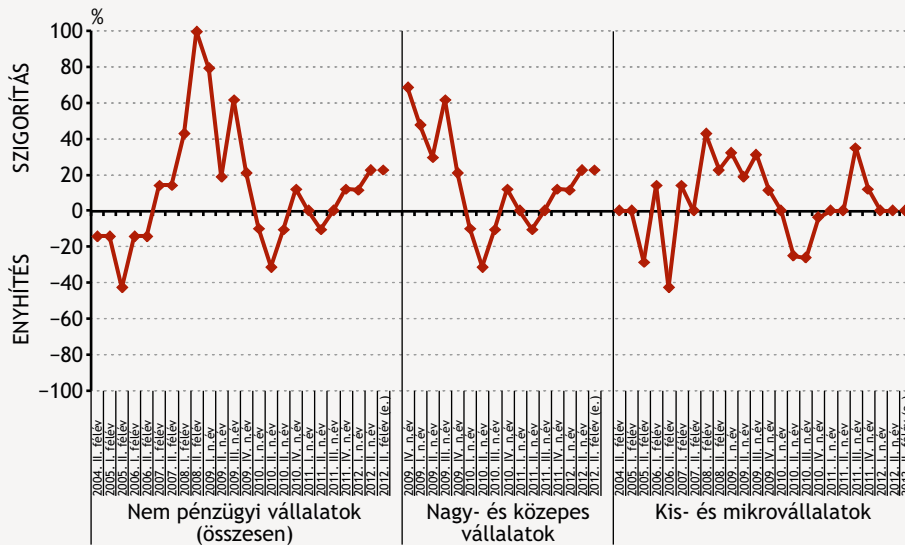

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

23. ábra

A hitel/hitelkeret nyújtásáért felszámított díj(ak) az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

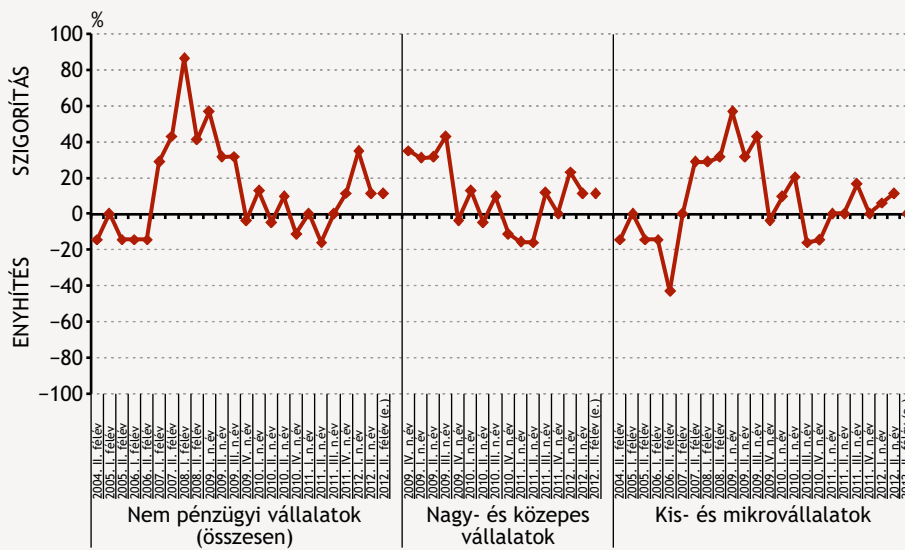

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

24. ábra

A hitelkamat és a forrásköltségek közötti szpred az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

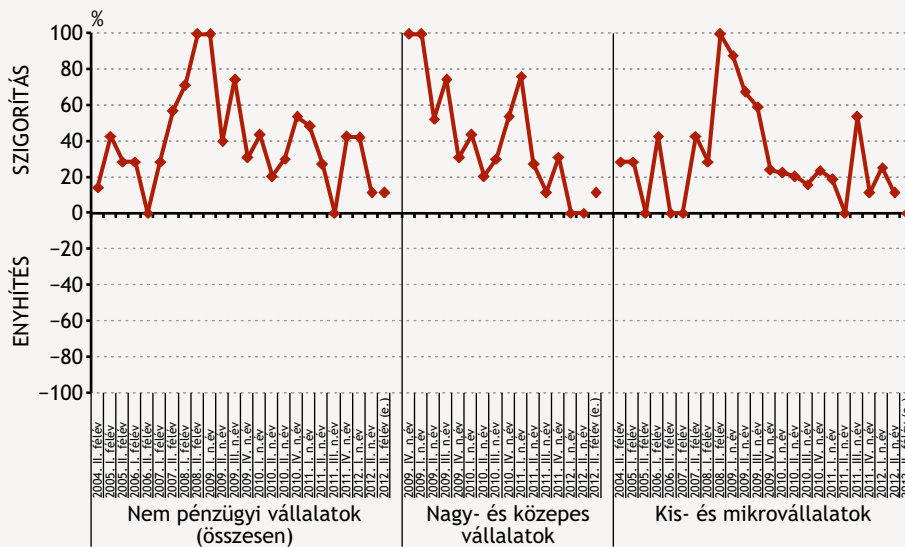

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

25. ábra

A kockázatosabb hiteleken lévő prémium az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

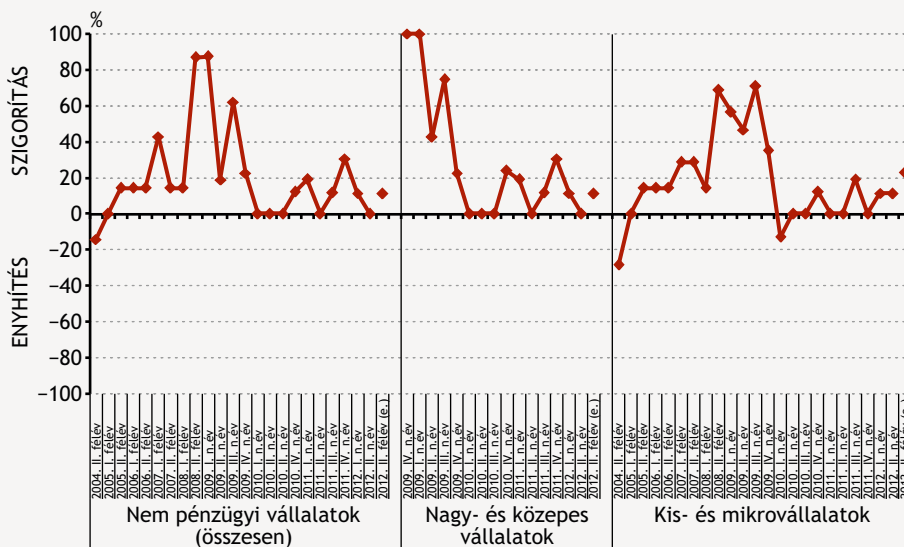

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

26. ábra

Az adóstól megkövetelt szerződéses kötelezettségvállalások az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

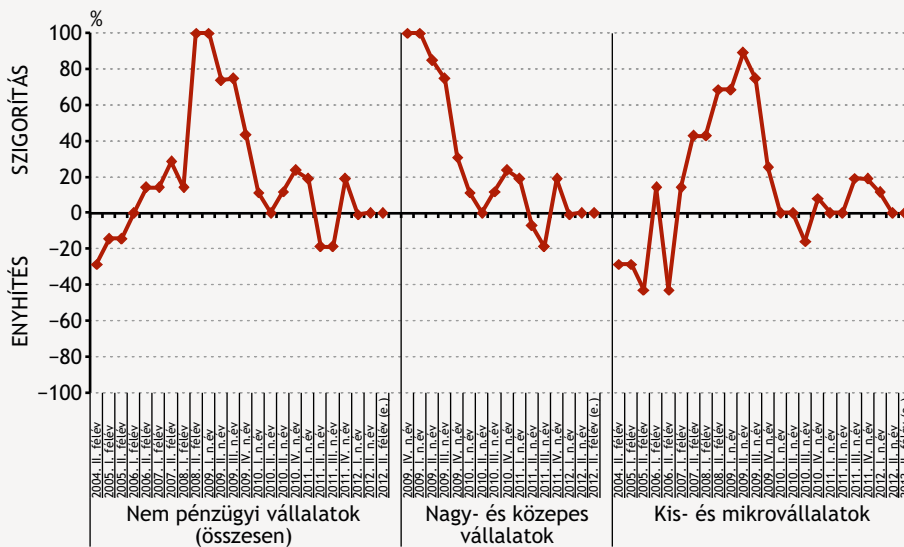

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

27. ábra

Fedezeti követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

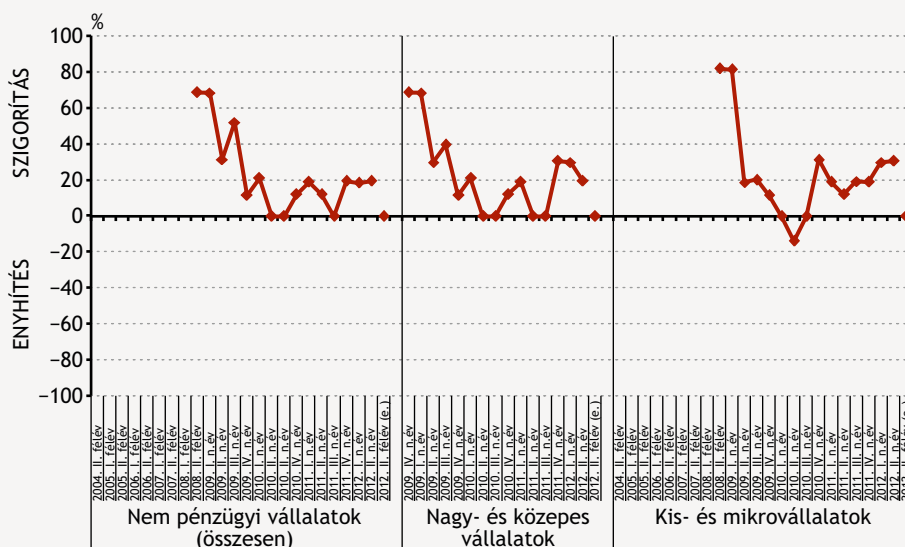

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

28. ábra

A minimálisan megkövetelt hitelképességi szint az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

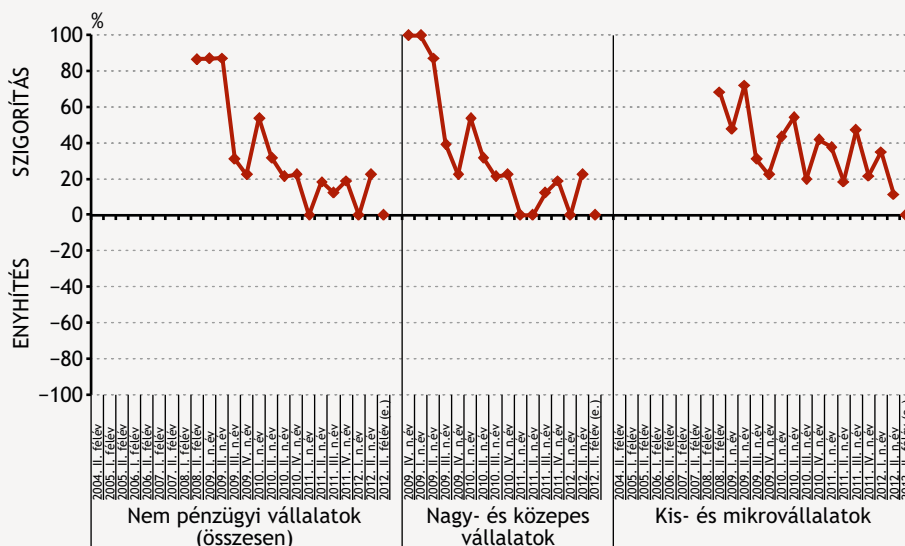

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

29. ábra

Monitoring, illetve vállalatokkal szembeni adatszolgáltatási követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

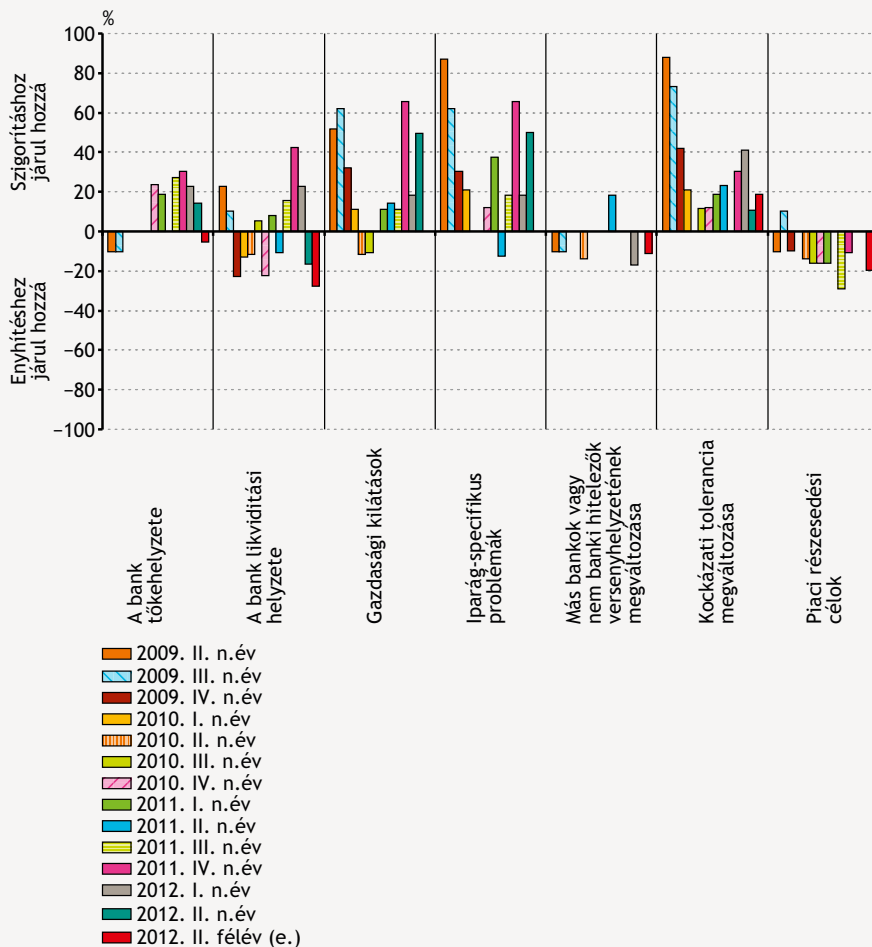

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

30. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

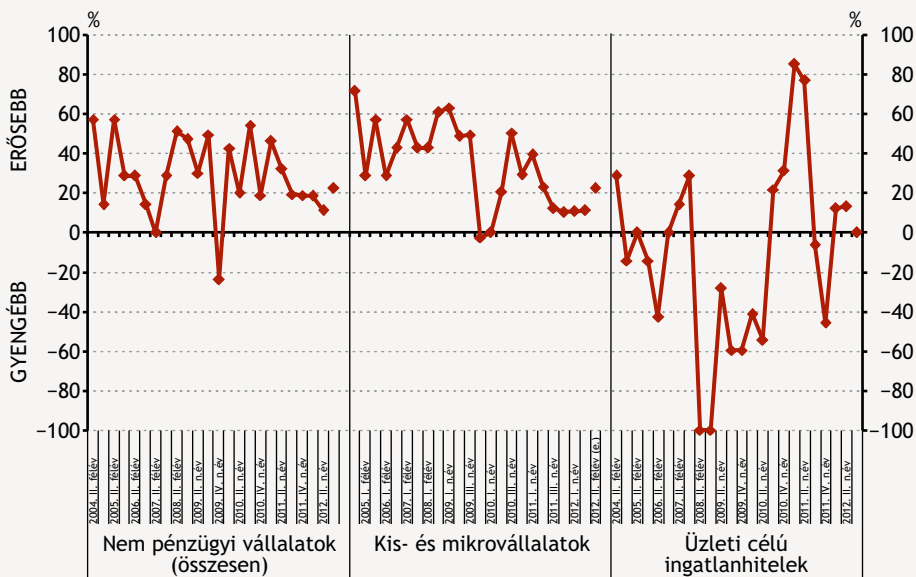
(a szigorításhoz, illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

31. ábra

A hitelkereslet változása vállalati kategóriák szerint

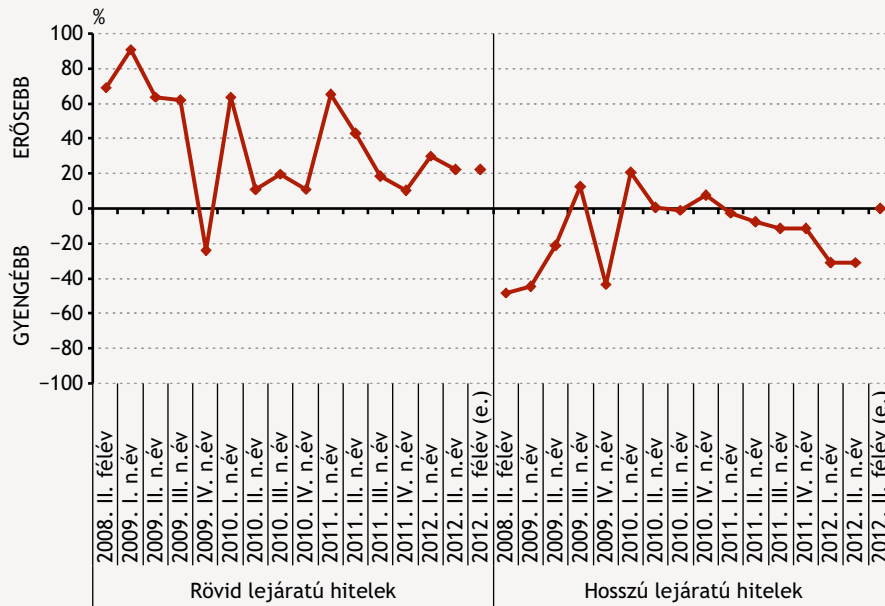
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

32. ábra

A hitelkereslet változása eredeti futamidő szerint

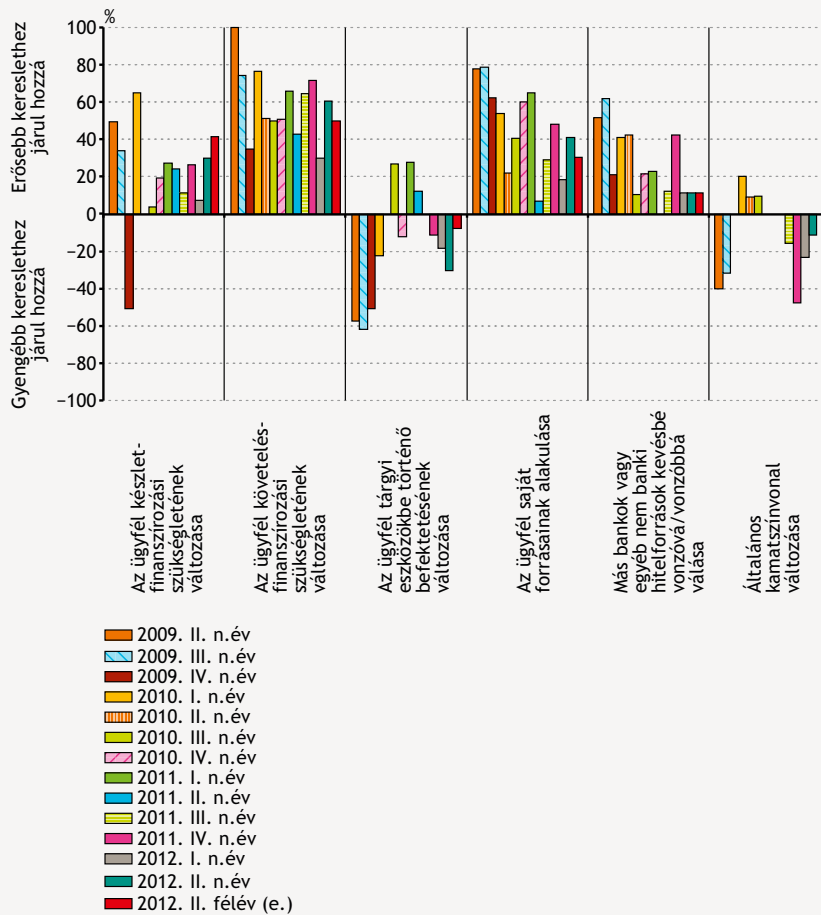
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

33. ábra

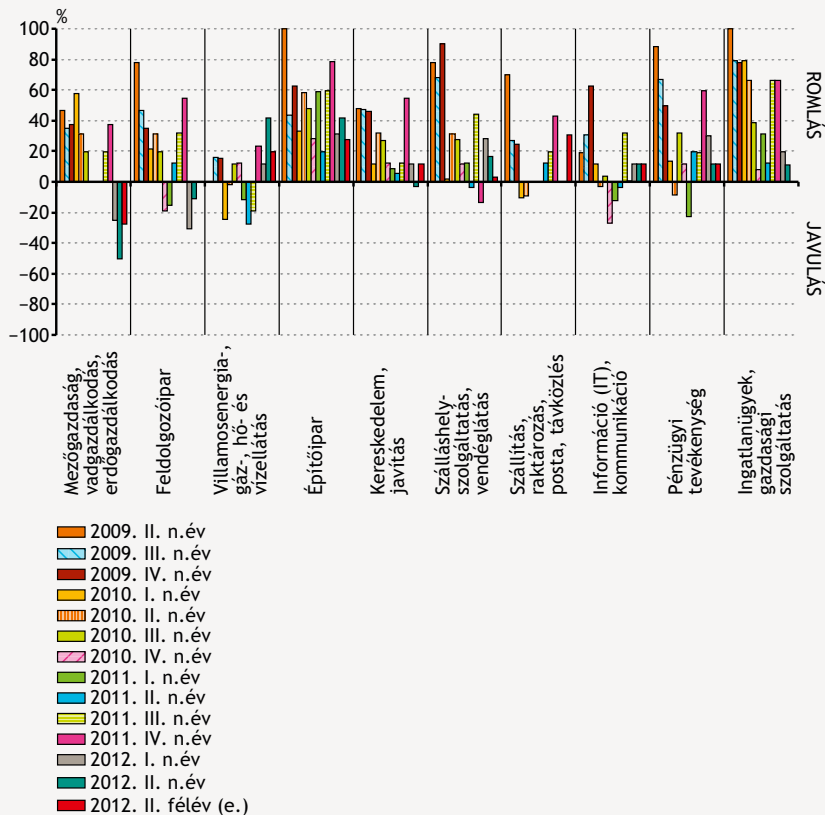
A hitelkereslet változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

(a növekedéshez és a csökkenéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

34. ábra
Az egyes ágazati portfóliók minőségének változása

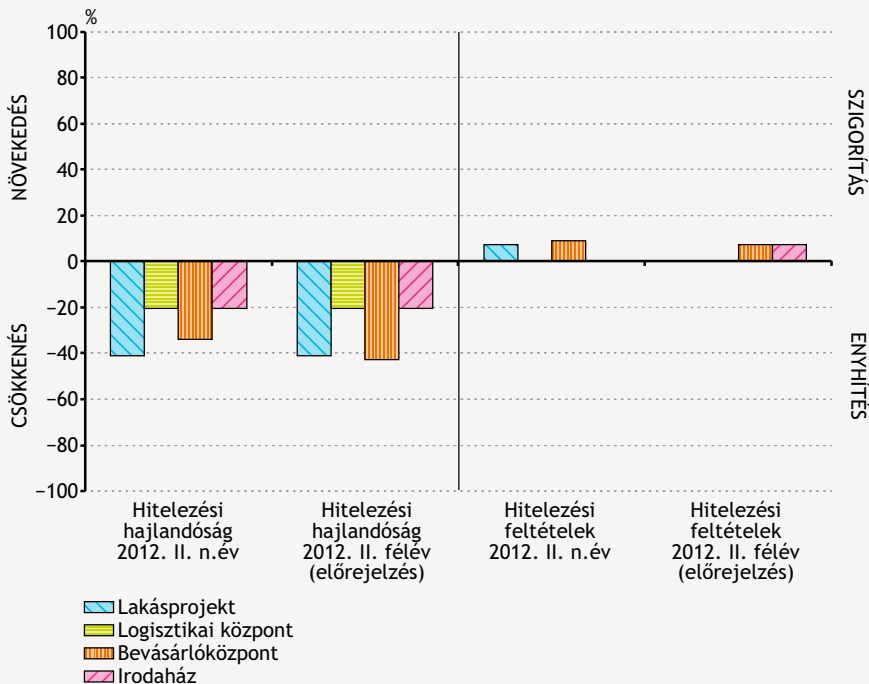
(a romlást és a javulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

35. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) és a hitelezési feltételek változása az üzleti célú ingatlanhitelek terén

(a növekedést és csökkenést, illetve a szigorítást és enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

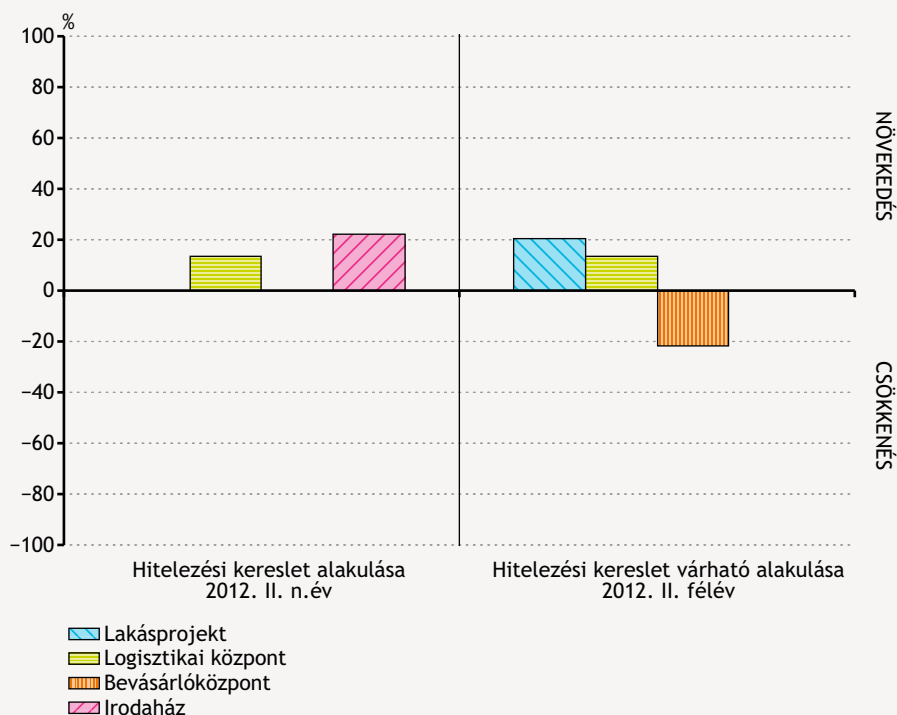

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

36. ábra

A hitelek iránti kereslet az üzleti célú ingatlanhitelezés különböző részpiacain

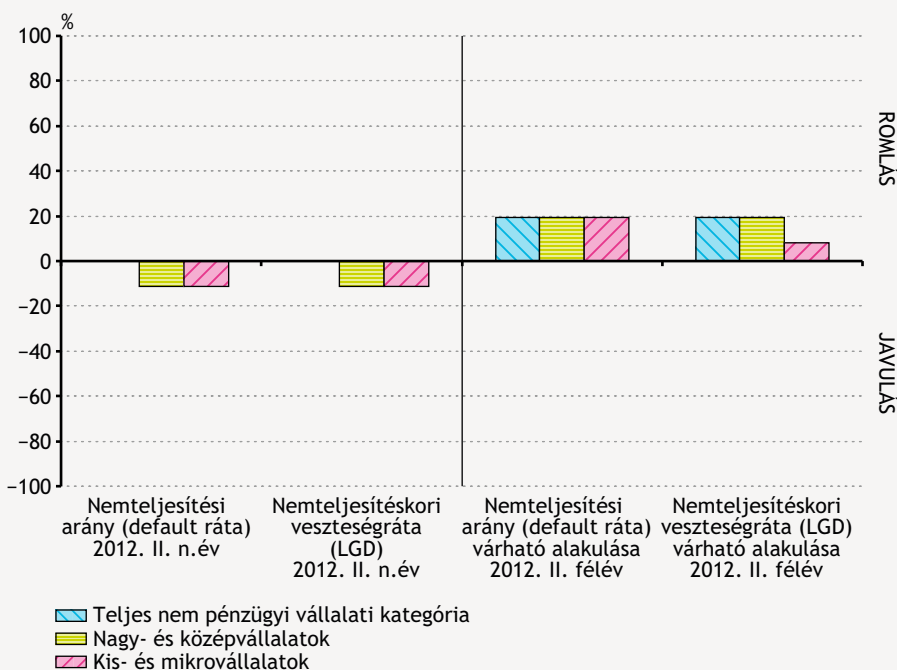
(a növekedést és csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

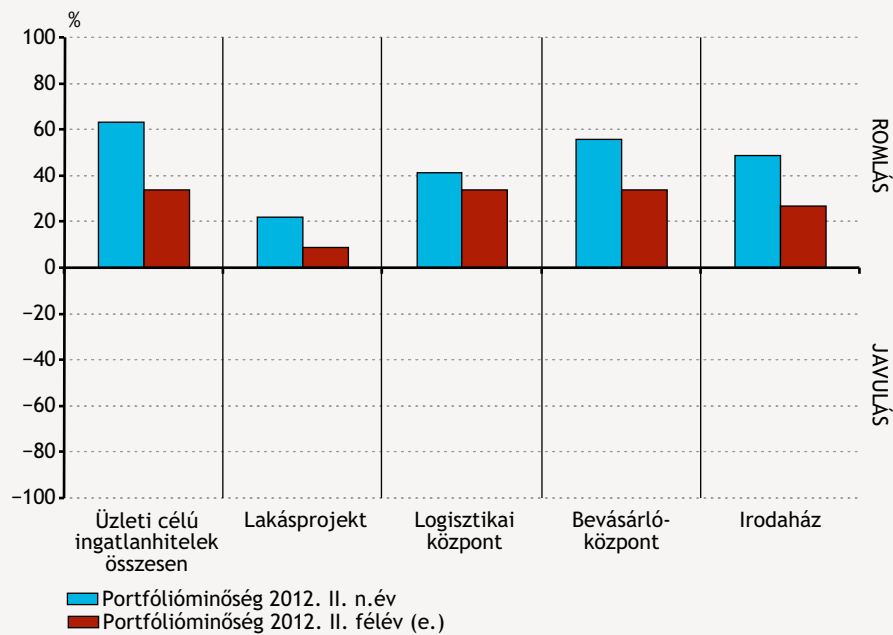
37. ábra

A vállalati hitelek kockázatoságának alakulása a nemteljesítési arányra (default ráta) és a nemteljesítéskori veszteségrátára (loss-given-default) vonatkozó válaszok alapján

(kockázatonövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

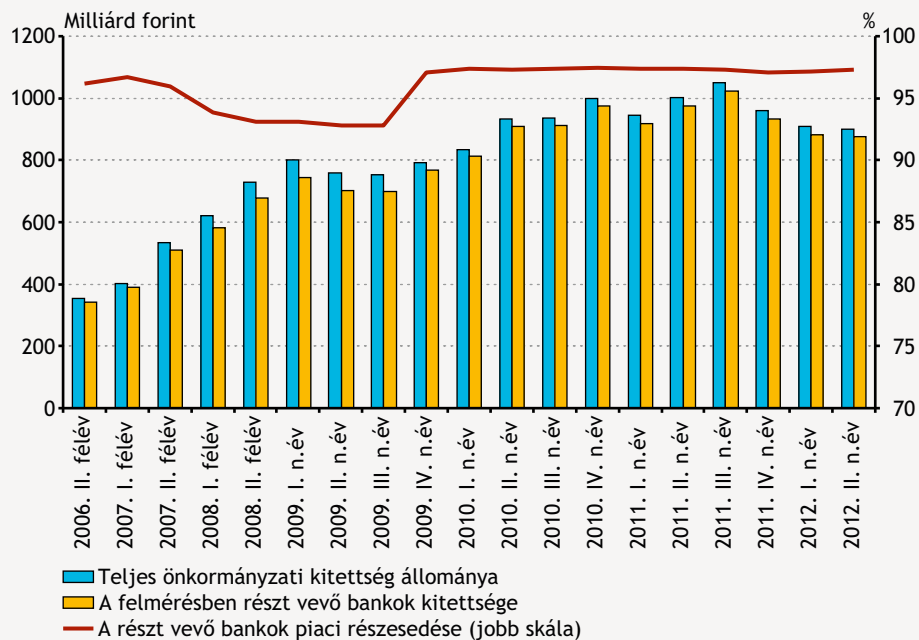
38. ábra
Az üzleti célú ingatlanhitelek portfólióminőségének változása
(a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

ÖNKORMÁNYZATI SZEGMENS

39. ábra

A teljes önkormányzati kitétség állománya és az önkormányzati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

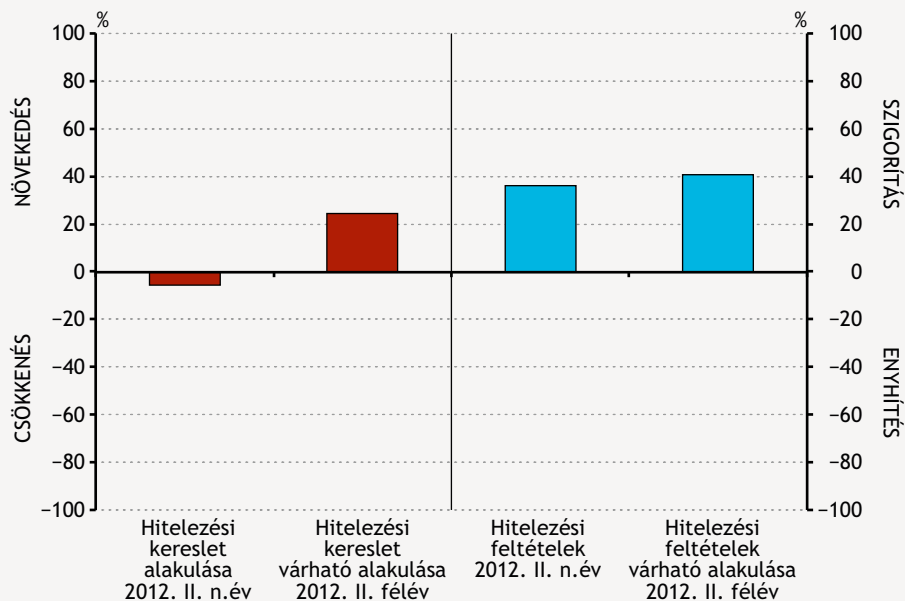

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák állományi adatait is.

40. ábra

A hitelek iránti kereslet és a hitelezési feltételek változása az önkormányzati finanszírozásban

(a növekedést és a csökkenést, illetve a szigorítást és az enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

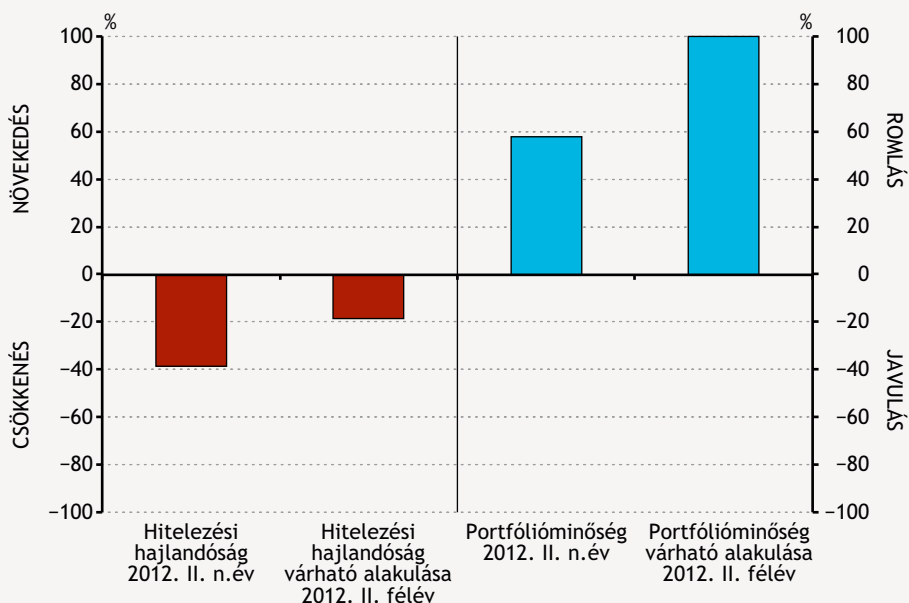

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

41. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség, illetve portfólióminőség változása az önkormányzati finanszírozásban

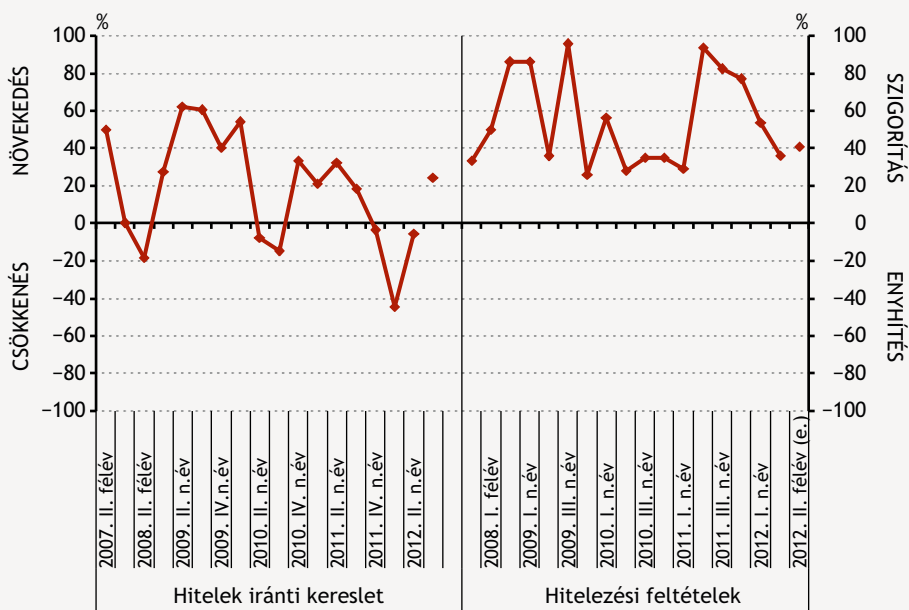
(a növekedést és a csökkenést, illetve a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

42. ábra

A hitelek iránti kereslet és a hitelezési feltételek alakulása az önkormányzati finanszírozásban 2007 második féléve óta

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló

Módszertanilag a felmérés minden szegmensben standard kérdőívből áll, illetve a 2010 januárjában végrehajtott felmérés óta aktuális kérdéseket is megfogalmazunk valamelyik hitelezési szegmenshez kapcsolódóan. A standard kérdőív visszatekintő kérdései az előző negyedévre (korábban az előző félévre) vonatkoznak (pl. 2012. júliusban 2012 második negyedévre), az előretekintő kérdések pedig az éppen előttünk álló féléves időszakra (pl. 2012. júliusban 2012 második félévet lefedő időszak) tartalmaznak előrejelzést az előző negyedév (korábban előző félév) tendenciáihoz viszonyítva.

A változás jelzésére a válaszadók százalékában kifejezett ún. nettó változás mutatót használjuk. Ezt úgy kapjuk, hogy a változást (szigorítást/növekedést/erősödést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányából levonjuk az ellenkező előjelű változást (enyhítést/csökkenést/gyengülést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányát.

A standard kérdőív rész során rákérdezünk a hitelezési hajlandóság (kihelyezni kívánt hitelmennyiség), a hitelezési standardok, a hitelezési/folyósítási feltételek változtatásaira, továbbá a válaszadó bank által érzékelt kereslet (előző negyedévben megfigyelt és következő félévre várt, szezonális hatásoktól szűrt, új hitelkérelmeken alapuló) változására, a portfólió minőségének változására, illetve vállalati kérdőív esetében a szektorok kockázati megítélésének alakulására. A felmérésben ötfokozatú skálán kapunk választ a hitelezési hajlandóság, a kereslet, a standardok/feltételek, a kockázati paraméterek tendenciáira, azonban az ábrakészletben csak az irányt mutatjuk:

- Az 1-es értékelés a kereslet nagymértékű erősödését jelenti, a hitelezési hajlandóság növekedését, jelentős szigorítást a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős növekedést a lakásárakban, a kockázati paraméterek jelentős növekedését, továbbá a szektorok jelentősen kockázatosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.
- A 3-as értékelés változatlanságot jelent mind a tárgyfélév értékelésében, mind a következő félévre vonatkozó előrejelzésben.
- Az 5-ös értékelés a kereslet nagymértékű gyengülését jelenti, a hitelezési hajlandóság jelentős csökkenését, jelentős enyhítést a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős csökkenést a lakásárakban, a kockázati paraméterek jelentős csökkenését, továbbá a szektorok jelentősen biztonságosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.

A 2-es, illetve 4-es válaszok a szélsőséges válaszok közötti köztes helyzetértékelést (pl. valamelyest erősödő kereslet) teszik lehetővé.

A kérdőív szempontjából fontos kulcsszavakat a következőképpen definiáljuk:

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) a válaszadó intézmény adott szegmensben meglévő terjeszkedési, állománynövelési szándékát tükrözi.

Hitelezési feltételeket⁴ illetően megkülönböztetünk nem árjellegű, illetve árjellegű tényezőket. A nem árjellegű hitelnyújtási feltételek (pl.: a fedezeti követelmények, az adós kötelezettségvállalásai, a hitel/hitelkeret maximális nagysága stb.) konkrét szerződéses feltételek, a bank csak ezek mellett hajlandó a hitel folyósítására. Az árjellegű tényezők alatt többek között a kamatszint és a forrásköltség közötti szpredre és a kockázati prémiumra kérdezzük rá.

⁴ A hitelezési standardok és a hitelezési feltételek összefüggő fogalmak, így együttesen kérdezzük rá a hitelezési feltételek és standardok összességében mért változására, majd egyesével az egyes hitelezési feltételekre.

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára
A 2012 második negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

2012. augusztus

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

